

rettere, det blev sagt uden Spørgsmaal, at det ikke var let at forklare sig, hvorledes Ministrenes Stilling indbyrdes var i denne Sag, og hvilken Minister der skulde indfri det givne Tilfagn. Nu vilde de Herrer, der talte for Loven, neppe være enige i alle Punkter; det have vi kunnet mærke paa de Forslag, der fra forskjellige Sider ere fremkomne om at gjøre denne eller hin Modification i Loven; det er altsaa intet Under, at der kan være nogle Nuancer ogsaa i Ministrenes Opfattelse, uden at dette gjør dem Sagens Fremme umulig. Men, naar der er Spørgsmaal om, af hvem de givne Tilfagn skulle indfries, saa troer jeg, at Ordenen er den, at Cultusministeren maa erklære, at han ikke fra det kirkelige Standpunkt finder Noget imod, at Sagen ordnes paa en vis Maade, og vil give sit Bidrag dertil, og at det da nærmest er den anden Ministers Opgave at ordne Sagen fra den borgerlige og retlige Side. Men det er tillige Cultusministerens Ret at sige til sin Collega, at han for de kirkelige Sagers Beskyttelses Skyld maa ønske denne Ordning paaspyndet, og derom at forhandle med sin Collega, og se at blive enig med ham. Der blev i det samme Foredrag fremsat nogle Ytringer om Folkekirken, som jeg ikke kan forbigaae aldeles uomtalt, fordi de forekomme mig at indeholde Nøglen til at forstaae Udskilligt, til at oplære Bestaenheden af Uenigheden i denne og lignende Sager. Den ærede Taler sagde, at der ved Folkekirken ikke var at forstaae en Kirke med visse dogmatiske Sætninger, men en Kirke, som de fleste i Landet bekyndte sig til. Ja! Folkekirken er maaskee erklæret herfor og tillagt dette Navn, fordi de fleste i Landet bekynde sig til den; men den Kirke, som er erklæret for Folkekirken, er en ganske bestemt, som slet ikke eksisterer eller er nogen Ting uden igjensnem og i dens Dogmer. Det er den evangeliske lutheriske Kirke, og hvilken Kirke dette er, det kan kun kendes paa dens dogmatiske Sætninger og dens Gudsdyrkelses Former. Naar der er sagt, at denne Kirke maatte tage sig taagt, naar den vilde bevæge og udvikle sig frit og begrænse sig med Selvstændighed, saa er det ganske vist, at den skal være forsigtig; det tilraader ikke blot menneskelig

Klogskab men ogsaa højere Hensyn; thi Kirken skal ikke flyde Folk fra sig, skal ikke flyde Sjælene fra sig (Hør!), men Kirken skal alligevel ikke være saa angstelig i sin Forstigtighed, at den underkaster sig ethvert Vilkaar; — det skal ikke, være en Anstalt uden Indhold og egen Dom, som Staten benytter til at holde en vis Tugt og anstændig Orden, men det skal være en Kirke med bestemte kirkelige Sætninger, som den vedkjender sig, og som den fordrer vedkjendte af dem, som ville være under dens Tag (Hør!) (Eskærning: Paa samme Maade som hidtil!) — Nei, jeg troer dog paa en lidt anden Maade. Den ærede Taler sagde, at han ikke havde forstaaet, hvem der skete Uret ved denne Lov. Jeg sagde meget bestemt, at der ikke skete Uret mod nogen Enkelt, men at der skete Uret mod Folkekirken, fordi den sattes under andre Vilkaar end de Troessamsund, som ikke vare anerkjendte her i Landet, og denne Uret skete ikke blot mod Folkekirken, men ogsaa imod de øvrige anerkjendte Samsund i Forhold til alle de Forbindelser, som dannede sig udenfor disse anerkjendte Samsund. Og naar der bliver sagt, at der ikke skete nogen Uret, da man jo ikke tog fra Kirkens Tjenere deres Lønning, fordi man tog Folket eller Medlemmerne fra Kirken, saa veed jeg dog ikke, om Noget kan ville tiltroe en Minister for det danske Kirkevæsen, at han ved at sige, at Lovforslaget gjør Kirken Uret og paafører den Tab, at han da tænker paa Penge og Penges Verd. Nei! der skete Kirken Uret, naar man ordner Sagen saaledes, at Sjæle drages fra Kirken; — saaledes stiller Forholdet sig for mig, enten jeg selv hører til den Kirke, hvormod der er Tale, eller ikke; og naar jeg tilfaldt ogsaa omtalte den Uret, som skete med Hensyn til en enkelt Indtægtskilde, saa omtalte jeg det saaledes, at jeg sagde, at det ikke blot var Præsterne men ogsaa Andre, som havde Indtægten, og at Præsterne ikke uden videre kunde lægge Indtægterne fra sig. Iøvrigt var jo Taleren enig i, at dette Punkt var noget uheldigt i Lovudkastet. Den ærede Taler omhandlede endelig en Sag, som han har erklæret at ville bekæmpe paa alle Trin, nemlig Forslaget om en Synode; han